

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Borbe, ne trpljenja!

Slep je, kdor vidi v stremljenju ljudstva samo slučajno voljo ali delo kakega poedinca. Zato je slep, ker ne pozna naroda in njegove rasti iz roda v rod in ne njegovega razvoja v vedno boljše in jasnejše spoznanje sebe in svojega cilja. Slovensko ljudstvo, ki danes živi na koroških tleh, ni samo po krvi ud dolge verige, ki jo neke v davni pričenja prvi slovenski rod. Slovensko ljudstvo na Koroškem je tudi duševno zrastle iz svojih prednikov, iz njegove duše tudi danes se diha vrlina očeta Einspielerja, Antona Janežiča, Majarja, Jarnika in sto drugih velikih sinov slovenske matere, iz nje govori korenitost zilskega Grafenauerja, gorenjskega Brejca in vseh voditeljev vojne in povojne dobe.

Danes nedvomno stojimo v novem razdobju naše zgodovine. Treba je bilo nekkih ostrin notranjega boja. Slep je bil, ki ga je ocenil kot boj med osebami ali nekimi strujami. Ta boj je naraven razvoj dveh rodov enega naroda. Če je starejšo generacijo slepila prevelika bližina razsula monarhijo in še glasovanja, je mladina v poletu svojega idealizma ob svoji dobroti in čistoči zavelovala v dobroto sveta okoli sebe. S tem je izpolnila, kar je v narodnem svetu svojih očetov pogrešala. Danes že nam mora biti vsem spoznanje, ki ga je nekoč imel oče Einspieler in ki so ga za njim bolj ali manj doživljali vsi narodni voditelji do današnjih dni: **ohraniti moramo slovensko samobit nas in naše zemlje, v dobri borbi jo čistiti, utrditi in njen obstoj končno zajamčiti ob priznanju njene biti po narodu sosedu, ki nam je usojen v sožitje.** Morda je zadnje desetletje naš priznanje naroda-soseda nekoliko prezrlo in je to morala mladina popraviti s svojo silno vero. Kdo si upa tajiti, da je bila tolikrat ponovljena zahteva priznanja slovenske samobiti po nemškem narodu povsem brezplodna? Ja, zdi se celo, da je naklonila usoda povojnemu rodu, kar je nekoč odrekla dobremu Einspielerju: **vero, da sovražstvo nemškega nacionalizma do Slovencev ne bo trajalo večno, ker ga bo prejkoslej razveljavil razvoj sodobnega nemštva.**

Danes je spet trenutek, da si glasno povemo: **verujemo v slovensko narodno stvar na Koroškem!** Nočemo molčečega trpljenja, želimo zdrave borbe slovenske, katoliške duše! Kot vigredna sapa mora zaveti po vseh naših slovenskih dolinah, vaseh in domovih misel dobre narodne samopomoči. Povsod mora buditi Slovence k podojenemu delu za narodno dobrobit! Ni več v deželi strank in nič več ni zelenih, rujavih in rudečih strankarjev na naših tleh. Narod pa je ostal in se ne samo ohranil, marveč celo pomnožil svoje vrste! Ni več med nami starih poslancev demokratične dobe, narod pa ima v vsakem zavednem članu poslanca svoje misli! Ni več političnih programov liberalizma ali socializma, narod pa je ohranil svoj življenski program in ga ob novih izkušnjah še obogatil! Kdo danes še ne veruje, da je narod čudovita rastlina, katere ne umori nobena zimska sapa ali jesenska slana?

Iz vrst živih verskih stanovskih organizacij naj pride nova kri v vso našo narodno prosveto, da bo dobro katoliška in dobro slovenska! Prosvetna društva! Bodite topla žarišča slovenske in krščanske kulture! Mladina, s svojo pesmijo, igro, knjigo, sestankom in slovenskim tečajem imaš v rokah ključ do boljše svoje in narodne bodočnosti. Naj ta ključ v tvojih rokah ne zarjavi, odpri z njim zakladnico slovenskega duha in obogati duševne proletarce! Naj te posebej opozorimo na danes najnujnejše delo: malim bratcem in sestricam je treba slovenske besede, daj jim jo ti, dokler ji jo odreka naša šola! Meseci zbiranja Mohorjanov so sedaj, uvedi letni knji-

ževni dar svoje najstarejše kulturne ustanove v sleherni slovensko hišo! In še: svojemu listu, iz katerega odseva tvoje in tvojega naroda življenje, nabiraj ob začetku novega leta novih prijateljev! Tudi vam, stari in izkušeni naši borci, besedo! Dajte doraščajoči mladini, kar najbolj pričakuje od vas: silne in nepremagljive vere v slovensko stvar, katere, usidrane v božjo zemljo, ne bo strla nobena moč na zemlji!

Ne molčečega trpljenja, zdrave narodne borbe! Narod bo umiral, ki mi vanj ne bomo več vero-

vali. Gradimo torej, kjer sovražnik podira, zbirajmo, kjer razdružuje, začenjajmo, kjer uničuje, navdušujmo, kjer širi malodušje! Potrpljenje in vztrajnost bodita naša dika, pogum naš zaveznik! Tako se bo v naši deželici zgodil nekoč čudež, da bo videzno manjši in slabši porazil močnejšega. Kot je nekoč mladi David porazil velika Golijata, bo in mora nekoč na Koroškem krščansko-narodnostno pojmovanje premagati zlo, iz katerega izhaja vse naše gorje: nacionalno nemško sebičnost!

Za enotnost in solidnost države.

Minuli teden je za našo državo kos novega razvoja. Če je bilo gotov čas sem — predvsem v naši deželi — opaziti nek zastoj notranjega življenja, katerega so spremljale tudi za nas neprijetne posledice, smemo ob dogodkih in izjavah vodilnih mož v minulem tednu pomirjeni zreti tudi mi v našo bodočnost v Avstriji.

Izredno pozornost je vzbujalo potovanje kanclerja Schuschnigga v Prago. Njegovo predavanje o sodelovanju držav Srednje Evrope, kateremu so prisostvovali odlične osebnosti čehoslovaškega javnega življenja, je nedvomno dvignil ugled države, kateri načeljujejo. Kancler se je sestal tudi z merodajnimi zastopniki čehoslovaškega gospodarstva in politike. Sam se je o uspehu svojega potovanja izrazil: „Našla se je podlaga za nadaljna pogajanja o končni ureditvi srednjeevropskih vprašanj.“ Med Čehoslovaško in Avstrijo se sedaj pripravlja nova trgovinska pogodba, ki naj dvigne medsebojni gospodarski promet. V razgovorih so državniki nedvomno načeli tudi politična vprašanja.

Velikega pomena za notranji razvoj naše države je bilo nedeljsko veliko zborovanje domovinske fronte na Dunaju, na katerem sta govorila kancler Schuschnigg in vicekancler Starhemberg. Iz kanclerjevega govora navajamo sledeče značilne odlomke: Kdor sedanjost državo odklanja, ne more in ne sme sodelovati na notranji njeni obnovi. Avtoritarnost ne sme biti zloraba, marveč le omejitve svo-

bode, v kolikor to tirja državna blagajna. V dveh letih se država ne more izgraditi. S praznimi besedami gospodarstva ne bomo ozdravili, marveč samo s sodelovanjem s sosedi. Moje potovanje v Prago mi je dokaz, da je tako sodelovanje mogoče. **K manjšinskemu vprašanju je kancler govoril tole: Kot veste, živijo v mejah naše države še druge narodnostne skupine, Hrvati na Gradiščanskem in Slovenci na Koroškem. Državno vodstvo ima dovolj povoda, da jih, v kolikor so zvesti Avstriji, pozdravlja s priručnimi pozdravi. Posebna naloga nemštva v Avstriji je, da v pogledu tujih narodnosti ne smemo storiti nobene napake. Nikomur, ki se prizna k državi, ne bomo jemali njegove narodnosti. Naloga avstrijskega nemštva je, da vpliva pomirjevalno na narode in skrbi za to, da imajo tuji narodi v Avstriji prepričanje, da lahko ohranijo svojo narodnost. Glavna napaka Avstrije bi bila, če bi jim hotela jemati njihovo narodno posebnost. V preteklosti imamo zato preslabe izkušnje. Narodnostna pravičnost je nemško poslanstvo države in hkrati služba narodu, kateremu pripadamo: Avstrija mora biti vez med narodnimi kulturami.** — Vicekancler se je bavil z notranje-političnimi smernicami v bodoče in med drugim naglasil: Priključitve k centralistični Nemčiji noče. Avstrija stoji na stališču krščanstva in zato odklanja liberalno pojmovanje v gospodarstvu, kulturi in v narodnem življenju. Tretje, kar povdarjamo, je socialna pravičnost. Delavca moramo učleniti v narodno telo. Kar se tiče monarhije, jo more izklicati samo avstrijsko ljudstvo in nihče drugi.

Nemška manjšina na Madžarskem. V zadnji številki smo poročali o zanimivem razvoju šolskega vprašanja nemške manjšine na Madžarskem. Iz nove vladne odredbe za manjšinsko šolstvo navajamo danes sledeče podrobnosti: Odredba predvideva, da se mora verouk vršiti na vseh ljudskih, meščanskih in srednjih šolah v maternem jeziku. Nemščina je učni jezik za vse učne predmete razun za zgodovino, zemljepisje in domovinoznanstvo, katero se podaje učencem v državnem jeziku. Od 4. do 6. razreda se snov, katero so si učenci v nižjih razredih prisvojili v nemščini, ponavlja v madžarščini in obratno podaja zemljepisje, zgodovina in domovinoznanstvo v nemščini. Preosnova šol v smislu nove odredbe bo izvedena v preteku treh let. Ob pravični izvedbi bo vlada smela zreti z veseljem na zadovoljno nemško manjšino.

Nemci v Jugoslaviji. Očividno so narodno-socialistični vplivi med nemško mladino v Jugoslaviji že tako očitni, da je nanje postala pozorna tudi državna oblast. Svoječasno že smo poročali o odkritjih novosadskega „Dana“, ki piše o zaprsegah nemških mladcev pod zastavo s kljukastim križem in sličnih pojavih, ki so dovedli

oblast do razpusta nemških prosvetnih skupin v Mariboru in Veliki Kikindi. Iz tistih vzrokov je bila sedaj razpuščena še tretja skupina in sicer v Novem sadu. Kako je mišljenje in zadržanje Nemcev Jugoslavije, nazorno priča dejstvo, da je avstrijska vlada morala prepovedati širjenje glasila kočevskih Nemcev „Gottscheer Zeitung“ v Avstriji. (Se najdejo ljudje pri nas, ki bi hoteli izzvati neko vzporednost med Nemci v Jugoslaviji in Slovenci na Koroškem. Nevarnost njihovega početja je z ozirom na ta odlok avstrijske vlade očitna. Op. ur.)

Nemčija začenja rožljati z orožjem. Nedavno je Hitler o priliki neke proslave imel velik govor, v katerem je povdaril, da mora biti Nemčija tako močna, da je nikdo ne bo mogel napasti. „Nemčija lahko mirno gre svojo pot, ker je močna.“ — Goebbels je dodal: Nemčija ne more živeti brez topov. Abesinija je dokaz, da Zveza narodov ni nikako jamstvo za varnost. Naša država je siromašna in nima kolonij. To vprašanje se mora v doglednem času rešiti. Tudi Nemčije ne smejo tirati v pomanjkanje, sicer bi v tem, za svetovni mir tako važnem času eksplodirala še ena bomba. — Hitler pripravlja sedaj nov udar. Porenje,

koder se po mirovni pogodbi ne sme nahajati vojaščina, namerava vojaško utrditi. Nadalje bo baje sklican v porenskem mestu Wormsu letošnji državni zbor, na katerem bo kancler podal važne zunanje-politične izjave. — Medtem se katoličani borijo za svoj ogroženi položaj. Na sestanku vseh katoliških škofov Nemčije so sklenili, da v slučaju pristanka Vatikana ponudijo vladi novo pogodbo, katero bi narodni socializem bolj spoštoval kot dosedanjo.

Na abesinskih bojiščih. Zadnja poročila z abesinskih front povedo, da zmagujejo na severu Abesinci, na jugu Italijani. Na jugu je italijanski general Graziani otvoril ofenzivo proti abesinskim četam, katere vodi ras Desta. Posrečilo se mu je Abesince poraziti in so se le-ti umaknili za dobrih 100 km v notranjost dežele. Graziani sedaj drži s 75.000 možmi fronto, dolgo več kot 700 km. Ta zmaga je izzvala v Rimu veliko veselje, ker je z njo ne samo odpravljena vsaka nevarnost za italijansko južno vojsko, marveč bo slednja celo lahko sedaj prodirala naprej proti osrčju države. — S severnega bojišča pa prihajajo poročila o napredovanju Abesincev v smeri proti svetemu mestu Aksumu. Baje so Italijani že izpraznili mesto Makale.

Na morju se bodo oboroževali naprej. V Londonu so več tednov zborovali zastopniki pomorskih velesil, da bi ukinili mrzličn oboroževanje na morju. Pogajanja so se izjalovila, ko so jih Japonci zapustili, ker jim ostale države ne dovolijo enakopravnosti v oborožitvi. S tem je uspeh pomorske konference pokopan. Posledice poloma so že vidne v tem, da hitita Amerika in Anglija z utrjevanjem svojih oporišč v Tihem morju, kjer postaja Japonska od dne do dne močnejša in nevarnejša. Na Daljnem vzhodu torej se plete nova, velika nevarnost, kateri bi italijanska želja po nadvladi v Sredozemlju bila samo nekaka predigra.

Nova država na Daljnem vzhodu. Po najnovejših vesteh je notranja Mongolija, doslej kitajska provinca, postala samostojna država. Seve samo navidezna je njena samostojnost, ker so jo izsilile japonske čete, ki so ozemlje zasedle. Princ Čang je zasedel prestol nove države, ki bo odslej nosila ime Mengkukuo. Ozemlje obsega 800.000 kv. kilometrov in okoli 2 milijona ljudi. Japonska bo po vzorcu svojega postopanja z Mandžurijo tudi novo državo izrabila kot oporišče v svojem boju proti sovjetski Rusiji, v kateri vidi svojo največjo sovražnico. Japonsko zasedanje azijske celine vzbuja pri delu Kitajcev velik odpor, ki pa je vsled velike notranje razdvojenosti 500milijonskega kitajskega naroda brezpomemben. Usoda starodavne Kitajske pač bo, da izgine v trenju sovjetskih in japonskih sil kot samostojna država s svetovne pozornice.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(65. nadaljevanje.)

In pripovedoval mu je, kar je videl sam v življenju, kako so se dvignile še v zadnjem hipu duše, ki so mislili o njih že vsi, da so smrti zapisane. Enega je ranila presirova, prezaničljiva beseda kakega sovražnega zasramovalca, in glej, dvignil se je z nepričakovano močjo, da osramoti razžaljivca in vse, ki so ga obsojali. Drugemu se je prignusilo tekšno življenje, ni mogel vztrpeti več v njem.

„Saj se studi tudi meni! Molgo ne morem živeti več tako.“

„Glejte, sami priznavate, kar čutite pač že dolgo in jasno v srcu. Zato pokoncu! Hrabro na novo pot! Moči naj vam daje ljubezen. Največ jih je rešila propada ljubezen. Ker ljubezen zmaga vse!“

Župnik je poskrbel že za vse.

„Tukaj je pismo od odvetnika Cvetka v mestu. Dober prijatelj mi je. Sprejme vas takoj.“

„A takšen vendar ne morem v mesto.“

„Jutri pojdete s Florijanom v trg h krojaču, da vam zmeri novo obleko. Vse drugo že oskrbimo. Pomoreta tudi Ivan in Lojze, ki želita istotako vaše sreče kakor jaz...“

Dolgo sta govorila moža. In kolikokrat je pričel Vendelin omagovati pod dvomi o svoji moči in o ljudeh, ki mu ne bodo zaupali, ga je dvigal

Šolska oblast v deželi.

V deželi se sestavljajo krajevni in okrajni šolski sveti. Mnogokod vlada med našimi rojaki glede postavnih določil nejasnost, zato navajamo v naslednjem tožadevne paragrafe iz postave o šolskem nadzorstvu na Koroškem.

Krajevni šolski svet sestavljajo: župan kot načelnik, zastopnik Cerkve, učiteljstva, starišev in zastopniki občin. Zastopnik Cerkve je dušni pastir dotične župnije, učiteljstvo zastopa šolski vodja, zastopnike občine predlaga občinski odbor in jih potrdi načelnik okrajnega šolskega sveta; njihovo število se določi po številu občinskih odbornikov. O zastopstvu starišev v krajevnih šolskih svetih pravi paragraf 21 sledeče: zastopnika starišev in namestnikov imenuje okrajni šolski svet. **V šolskih občinah, kjer so utrakvistične šole, se imenujeta dva zastopnika starišev, katerih eden je Slovenec.**

Okrajne šolske svete tvorijo: okrajni glavar kot načelnik, zastopnik Cerkve, dva do trije zastopniki starišev, štiri zastopniki občin, okrajni šolski nadzornik, okrajni zdravnik in strokovni nadzornik za nadaljevalno šolstvo. Zastopnika Cerkve imenuje cerkvena oblast, zastopnike učiteljstva deželni šolski svet, zastopnike občin deželni glavar. Glede zastopstva starišev v okrajnih šolskih svetih določa paragraf 13 kot sledi: Zastopnika starišev in namestnikov določi dež. glavar. **V okrajih, kjer se je vsaj 1000 prebivalcev pri zadnjem štetju vpisalo za Slovence, imenuje deželni glavar iz njihove srede še tretjega zastopnika starišev.**

Deželni šolski svet je sestavljen: iz predsednika, katerega mesto ima vsakokratni dež. glavar, iz zastopnika Cerkve, petih zastopnikov učiteljstva, treh zastopnikov starišev, petih zastopnikov dežele, iz upravnega referenta, deželnega šolskega nadzornika, strokovnega svetovalca za slovenski pouk in strokovnega svetovalca za nadaljevalno šolstvo. **Zastopnike starišev in dežele imenuje dež. glavar, strokovnega svetovalca za slovenski pouk imenuje dež. glavar na predlog domovinske fronte.**

Tako postava o šolski oblasti. Kot je iz navedenega razvidno, ne predvideva, kdo predlaga zastopnike slovenskih starišev v krajevnih in okrajnih šolskih svetih, katere imenuje okrajni šolski svet za krajevne šolske svete in dež. glavar za okrajne. Iz interesa, da se postava izvede v smislu postavodajalca, se je te dni Slovenska prosvetna zveza obrnila do dež. glavarja s prošnjo, naj ji dovoli pravico predloga. Istočasno je deželnemu glavarju izjavila nado, da bo tudi v deželnem šolskem svetu v smislu dosedanje svoje naklonjenosti napram slovenski manjšini na Koroškem omogočil primerno zastopstvo njenih interesov.

župnik spet in spet z ljubeznijo, s spominom na mater in na njeno ljubezen in na dolžnosti, ki jih ima do nje, do sester, do doma.

„...Ker ni dobila ljubezni, je umrla mati v mladih dneh. In ker ni bilo ljubezni, ki bi umevala mladi, hrepeneči srca, sta šli sestri...“

„Vem“ — je izrekel Vendelin glasno, kar je čutil že dolgo kakor pekočo rano v srcu. Kakor bridka samoobtožba se je glasilo priznanje. Ker velika krivda je bila tudi na njegovi vesti: tudi on ni dajal dolžne ljubezni ljubečima srcema.

„Usahnete tudi vi, če zapirate srce še nadalje. Zakaj le kjer ljubezen, je življenje. In kdor hodi skozi življenje brez ljubezni, hodi v temi. Ker luč življenja je ljubezen.“

Sin Tratin je vzdihnil bolno.

„Vse se morda še uredi, a Trate same ne bo mogoče rešiti.“

„Počakajmo in upazmo! Prodajo jo prej ali slej gotovo. Morda jo rešimo tedaj. A dobro nam bo služila tedaj tudi vaša pomoč. Zato skrbite, da si priborite na novem mestu ugled in zaupanje...“

Pozno v noč sta se ločila moža. Še pri slovesu je obljubljal in prisegal izgubljenec, kamen, ki je padal in se je pogrezal, a ga je zadržala čudežna moč ljubezni sredi padca in ga je dvigala spet na površje:

„Da, iz ljubezni do matere se potrudim. Mora biti in bo! Upam, da se ne varate v meni, in da se ne varam tudi sam v svojih močeh.“

***

S tihiimi, svečanimi koraki je stopal Vendelin po hodnikih Tratinih in je budil in klical davno

Od raznih strani prihajajo tudi vprašanja, kedaj se v našem delu dežele izvede teko zaželjena preosnova ljudskega šolstva, ki bo upoštevala šestletno domačo vzgojo otrok v materni govorici s tem, da ji bo dano v šoli primerno mesto. Zastopstvo slovenske manjšine je in bo storilo vse korake, da odpravi kričečo krivico, ki pači obraz nove dežele in države. Da doslej ni prišlo do sporazuma, ni v ničemer krivda manjšine, marveč organizacije, ki skuša dosedanji šolski položaj pri nas ohraniti neizpremenjen ali ga celo poostri. S tem stališčem je seve podala jasnost svojih ciljev, da ji tudi danes gre izključno samo za raznarodovanje Slovencev. V koliko so njeni cilji istovetni s cilji dežele in države, bo prikazala bližnja bodočnost. Vsekakor bo zastopstvo slovenske manjšine tudi zanaprej storilo vse korake, da odpomore zijoči rani na narodnem in s tem državnem telesu.

DOMAČE NOVICE

Škof dr. Rožman med Amerikanci.

V nedeljo 12. t. m. se je vrnil v Ljubljano iz Amerike škof dr. Gregorij Rožman. Slovenska prestolica ga je sprejela kar najsvečaneje. Utise s svojega potovanja po „novi“ zemlji je priobčeval visoki rojak v posebnih pismih v ljubljanskem „Slovenu“, ob svojem povratku pa še enkrat zbral svoje spomine ter jih izročil poročevalcu uglednega ljubljanskega lista. Iz njih posnemamo tudi za naše bralce tole:

Tri in pol mesece je bil škof dr. Rožman na potovanju in je obiskal 41 slovenskih naselbin, kjer so ga sprejemali z veliko ljubeznijo in hvaležnostjo. Povsod so mu klicali: „Še pridite, ne pozabite nas!“ — Kjer imajo Slovenci svoje farne šole in kjer so slovenske sestre, tam mladina še govori čisto slovenščino. Tudi mladinski pevski zbori, ki pojejo slovenske pesmi, mnogo store, da se mladina z ljubeznijo oklepa slovenskega jezika. V taki mladini tli hrepenenje in vroča želja, da vsaj enkrat v življenju obiše rojstni kraj svojih starišev in spozna slovensko ljudstvo, iz katerega izhaja. — V Ameriki ima vsaka narodnost svoje lastno cerkveno katoliško življenje, vse narodnosti pa sodelujejo pri velikih cerkvenih slovesnostih. V mnogih mestih je videti samo na enem oglu kar kup katoliških cerkva; to so cerkve posameznih narodnosti. — O škofovem potovanju je poročalo ameriško časopisje zelo obširno. V vsakem kraju, kamor je visoki gost prišel, so angleški in drugi dnevnikarji poročali o njegovem potovanju ter vzbujali med občinstvom zanimanje, da je Slovence obiskal njihov škof iz stare domovine. Vsi listi so bili njegovemu potovanju zelo naklonjeni. Enako ga je toplo pozdra-

preteklost s pogledi in z zbranimi mislimi, polnimi mehkości in svečanosti. In vstala je vsa in oživela pred njim. Iz sob mu je stopala naproti, govorila mu je iz sten.

„Glej, tukaj je stala mamica, ko bi pal skoro na dvorišče, ker si se nagnil preveč čez okno. Prijela te je v zadnjem hipu. In pomniš še, kako blede ti je bilo lice, ko te je vzela z okna in te je stisnila v naročje, in si ji zrl plašen in začuden v obraz? In kako te je poljubljala vsa drhteča in ti je močila lice s solzami? — Saj pomniš še!“

Pomni, resnično! In kako slabo ji je vračal do sedaj veliko ljubezen!

„Tukaj ti je zavezovala prst, ko si se vrezal z nožem, ki ti ga je dal za god hlapec. Saj pomniš še? Dober mož je bil, rad te je imel. A kaj je bila njegova ljubezen proti ljubezni, s katero te je ljubilo srce materino? Kaplja proti morju!“

Zaihtel bi. Resnično, nesrečen in najnesrečnejši, kdor ne pozna, ne okusi, ne vživa ljubezni materine! Resnično, pomilovanja in usmiljenja vreden, kogar ne spremlja skozi življenje. Luč je otroku na vseh potih, svetlejša in jasnejša nego dneva luč, toplejša, bolj ogrevajoča nego luč solnca...

„V ti sobi je umirala... In tukaj je ležala na odr... tukaj so jo položili v krsto.“

O mati, draga, zlata, nepozabna do smrti! Čemu si legla tako zgodaj v grob! Kako vse drugačno bi bilo življenje, če bi živela še ti! Veliko si ljubila, velik je moj dolg do te, poplačan do danes tako slabo. Odpusti, mati, potrpi... poplačam vse!

(Dalje sledi.)

vila vsa javnost, pri sprejemih so sodelovale oblasti. — Položaj Slovencev v Ameriki je kolikor toliko ugoden. Ljudje zaslužijo boljše, kakor pri nas, imajo pa višje izdatke. Pri nas niti uradniške družine ne žive tako, kakor v Ameriki delavske. Brezposelne podpore v Ameriki ni, pač pa dobivajo brezposelni hrano in obleko. Države pa si pomagajo z velikimi javnimi deli, kakor z gradbo kanalov, jezov in podobnim. Ti ljudje so seveda slabše plačani kot ostali, toda za silo so preskrbljeni. Tako delovno politiko grajajo nasprotniki prezidenta Roosevelta in zahtevajo njeno ukinitve. Pristaši ameriškega prezidenta pa spet vprašujejo, kaj naj potem napravijo z ljudmi, ki bodo ob delo. Vendar se Ameriki ni treba bati, da bi zaradi tega načina vzdrževanja brezposelnih denarno propadla, ker je dežela z ogromnimi finančnimi in naravnimi bogastvi. Težave vladajo v zasebnih podjetjih in nikjer ni opaziti izboljšanja. Največje preglavice delajo selitve podjetij. Velika podjetja, kakor industrije ali rudokopna podjetja, se kar selijo iz kraja v kraj. Sploh v Ameriki ni nobene stalnosti. Tako se recimo jeklena industrija vedno bolj pomika od vzhoda proti sredini države, vedno bližje železnim rudnikom.

Moč maternega jezika. V neki podjurski vasi se je pred leti zgodil slučaj, da je nek oče iz mržnje do slovenskega prepovedal v družini vsak slovenski pogovor. Ustrahovana žena je navidezno ubogala in si pomagala z nemškimi drobtinami iz šole. S svojim otrokom je oče dosledno govoril samo nemško. Kaj se je zgodilo? Otrok si je prisvojil govorico, ki je bila čudna mešanica slovenskih in nemških besed. Z njo je vzbujal v družbi sebi enakih tovarišev posmeh, pri starejših pa odkrito pomilovanje. V svoji bolesti se je mali končno zatekel k mamicini in se v poznih nočnih urah pogovarjal z njo v njenem maternem jeziku. Oče, izprva razkačen vsled neuspehov svoje „moderne vzgoje“, se je moral ukloniti in danes govorijo v njegovi družini čudovito lepo slovenščino.

Kaj želijo stariši od svojih šol? Vzgoje, ki bo otroke usposobila za življenje! To je vse in nič več! Pa pravijo „prijatelji“, da je naše ljudstvo za šolo, ki je samo nemška. Res je nemščina potrebna pri kupčiji v mestu, pri raznih advokatih in uradih, nadalje je uradni jezik oblasti v deželi in državi. Nič manj pa ni potrebna slovenščina, ker se v njej lažje pogovarjaš s vojim Bogom, lažje prebiraš razne poučne in zabavne knjige, lažje izražaj svoje misli sosedom in prijateljem. Kajti materna govorica je podlaga vse srčne in razumske izobrazbe in človeka šele usposobi v dobrega člana družbe, naroda in države. Zato dobri stariši zahtevajo šole, ki dajo materni govorici mesto, ki ji gre. Da mora biti v šolah tudi pouk državnega jezika, smatramo za samoobsebi umevno.

Dvojna mera. Vedno spet čujemo pritožbe proti slovenskim fantom, katerim gotovi krogi zamerijo obisk kmetijskih šol v Jugoslaviji. Predvsem oni, ki so šele po 25. juliju predlanskega leta našli pot nazaj k državi, bi naše gojence v kmetijskih šolah v Jugoslaviji radi spravili v vzporedno vrsto z avstrijsko legijo v Nemčiji. Kaj radi namreč dostavljajo svojim očitkom, češ Slovincem je dovoljen obisk šol v Jugoslaviji, Nemcem pa niti vpotovanje v Nemčijo. Slovenci imajo na Koroškem več pravic nego Nemci. — Na take in slične očitke pripomnimo, da ostanejo slovenski kmečki fantje na Koroškem in bodo tod posečali kmetijske šole, čim se jim nudi doma možnost potrebne gospodarske izobrazbe v slovenskem jeziku in duhu. Kot znano, se je na Grmu v Jugoslaviji šolal tudi bivši minister inž. Schumy in o njem ne sme nihče trditi, da se tam ničesar ni naučil.

20letnica župnikovanja č. g. Vavtija Alojzija. Na Novo leto je priljubljeni selski dušni pastir č. g. Alojzij Vavti v družbi svojega sobrata iz Celovca tiho proslavil 20letnico, odkar je župnik v Selah. V sv. daritvi je dobri služabnik Gospodov molil za svojo faro, kateri služi že dolgih 20 let. Sadovi njegovega neumornega dušnopastirskega dela so že vidni v fari. Razbereš jih z obrazov mladih, ki se z otroško ljubeznijo oklepajo svojega dušnega očeta, vidiš jih na delu odrastle mladine v prosveti, slediš jim v zadnji selski dom, kjer se preživlja selska družinica in ne najzadnje tudi na občinskih možeh, ki bi svojega dobrega svetovalca le težko pogrešili. Težko in

često nehvaležno je delo za dušni in telesni blagor ljudstva in vendar je ostal pogled župnikov do danes veder in neskaljen. Naj Gospod svojega delavca v selskem vinogradu ohrani čilega in vedrega do zlatega in bisernega jubileja!

Šmarjeta v Rožu. (To in ono.) Naši gospodarji se zelo hudujejo nad zimo, ki jim je vzela mnogo zaslužka. Vsled pomanjkanja snega so izostale vožnje lesa, ki so sicer vrgle vsaj par tako potrebnih šilingov. — Zato pa smo dosedanje mesece drugače obrnili v svoj prid. Naš neumorni g. župnik so fari oskrbeli duhovne vaje za vse stanovce. Udeležba je bila izredno dobra: 30 mož, 40 fantov, 75 žen in 83 deklet je iskalo v vajah notranjega preprojenja. Da bi bil blagoslov iz žrtev voditeljev in tečajnikov čim večji! — Pokopali smo Miho Šajnika, pd. Permana s Sela. Kostna jetika ga je priklenila štiri leta na posteljo, pa rajni Miha je nosil bolečino z vdano potrpežljivostjo. Naj mu je sedaj večni mir!

V Abesiniji je padel. (Žitara ves.) V naši bližnji okolici stanuje slovenska družina Grohar z Goriskega. Lansko leto je zapustil stariše in sestre sin France ter se podal nazaj v domovino. Zanj je bil povratek v domovino usoden, moral je v italijansko vojsko in nato v Abesinijo. Pred nekaj dnevi je dobila njegova sestra, ki je poročena v naši fari, uradno poročilo, da ji je brat France padel v Abesiniji. Torej je moral ubogi med prvimi v ogenj za domovino, ki tako mačehovsko ravna s Slovenci.

Z Vovbrskih gora. (Smrti v minulem letu.) Kdor še ni bil v Vovbrskih gorah, še ni videl vsega sveta. Marsikdo bi ubežal, če bi videl naše strme bregove. Pa povsod na svetu se da živeti, torej tudi pri nas. Seve imamo iste, če ne še večje skrbi od vas dolincev. Minulo leto je bilo leto smrti. Menda je lansko število smrtnih slučajev eno največjih v zadnjih letih. V pustu še je padel Snjldov Foltej na poti v vas tako nesrečno, da je obležal na mestu mrtev. Na cvetno nedeljo smo pokopali Kucmanovo mater, za katero žaluje mož s štirimi nedoletnimi otroci in hromo staro materjo. Na veliki petek je bela žena segla po Topčevi materi. Začetkom oktobra je odšla iz naše srede nad 80 let stara Pitrovnikova mater. Njej je sledil 86letni Luka Starož, ki je svoja leta prebil na kmetiji, katera je vsled svoje strme lege ena najtežjih v okolici. Niso se še posušile solze veselja Krištanovi družini ob veselem ženitovanju njene Katicke, ki je odšla gospodinjit mlademu vdovcu Alojzu Verhovniku, pd. gornjemu Sridovniku v Sridmo, že je potrkala na njeno hišo kruta žalost. Dne 15. decembra je umrl na vožnji iz celovške bolnice domov dobri Krištanov oče. Z njim je odšel s tega sveta odličen krščanski mož, na katerega delu in življenju je počival očiten božji blagoslov. — Še druge skrbi in žalosti bi vam imeli potožiti iz minulega leta, vendar naj danes zadostuje, kar smo poročali o naj-srečnejši in obenem najbridkejši izmed njih.

Žabnice. († Albin Ehrlich.) V torek 14. t. m. je po večletni bolezni umrl Albin Ehrlich, posestnik, gostilničar in lesni trgovec v Žabnicah v Italiji. Dolga leta je bil gospodar domu, ki je dal Slovincem dva vzorna, za Cerkev in narod služna duhovnika. Rajni je bil vsled svojih gospodarskih stikov znan ne samo doma, marveč po vsej Zili. S pametnim gospodarjenjem je povečal podedovano posest, da slovi kot eno največjih daleč naokrog. Višarskim romarjem je bil znan kot uljuden in postrežljiv gostilničar. Njegov sin je pred leti stopil v samostan, da se posveti misijonskemu poklicu. Dolgotrajna težka bolezen je rajnega izklesala in v trpljenju je dopolnil življenjsko nalogo. Večni mu mir!

Drobiž. Urad zveznega kanclerja je prepovedal širjenje lista „Gottscheer Zeitung“, glasila kočevskih Nemcev, v Avstriji. — Vladni svetnik Burda, dosedanji komisar koroških bolniških blagajin, je imenovan za ravnatelja delavske blagajne na Dunaju, največjega avstrijskega socialnega zavoda. — Za porotnika sta bila med drugimi izžrebana gostilničar Valentin Urabl v Logi vesi in pek Jožef Kovač v Grebinju. — Oko si je poškodoval delavec Pavl Trobe v Beli pri Železni Kapli. — V juliju minulega leta je bil v Obirju ustreljen lovec grofa Thurna Sagmeister in v novemburu pa hlapec Mori. Zločinca so sedaj izsledili v osebi hlapca Kneza, ki je služil pri posestniku Haderlapu na Qbirskem. Hlapca so zaprli in tudi posestnika, ki je za zadevo vedel. — V celovški bolnici je umrl 16letni Jožef Suppanz, posestniški sin na Krčanjah.

NAŠA PROSVETA

Društva, pozor!

V začetnih mesecih v letu se navadno vršijo društveni občni zbori. Na času je, da so nekam okosteneli in vsebujejo običajne točke. V zadnjem času pa prihajajo tudi iz društvenih vrst že glasni klici, naj na občne zборе polagamo veliko važnost. Osrednja prosvetna organizacija te glasove z veseljem pozdravlja, ker so ji dokaz slovenske življenske sile, in se jim z veseljem pridružuje. Saj niso občni zbori samo zaključek starega, marveč tudi začetek novega prosvetnega delovanja. Hvaležen je pogled nazaj na storjeno, četudi se tako neznatno delo, ker ga je ustvarila izključna dobra volja delavcev. Še hvaležnejši je pogled naprej, da se ob jasnem delovnem načrtu ne porazgubimo v drobcih, ne izgubimo celotnega pregleda in zato v nas hira veselje za nadaljevanje. Naglašamo, da spadajo v prve prosvetne vrste fantje in dekleta, ki dobro vedo ceniti važnost in hvaležnost zdravega kulturnega delovanja med našim slovenskim rodом. Društva torej danes opozarjamo, naj vsa še v vigredi skličejo svoje občne zборе in jih — nujno in brezpogojno — javijo pravočasno tudi osrednji prosvetni pisarni. Oblasti se prijavi občni zbor s sporedom vsaj osem dni prej.

Naše prosvetno delo bodi tudi zanaprej očito in odkrito. Ne bomo ga tudi ne v bodoče pred nikomur skrivali. Saj se borimo za dobro tsvar, če se borimo za katoliško in slovensko zavest v nas in v naših. Naša vest nam pravi, da le tako dobro vršimo tudi našo državljansko dolžnost.

Iz raznih krajev prihajajo poročila o novem protislovenskem delovanju nam nenaklonjenih učiteljev in drugih, ki skušajo sedaj — menda na pobudo raznarodovalnega tečaja celovškega Heimatbunda — pri nas ustanavljati nemška (!) izobr. društva in širiti neko nemško kulturo. Dejstvo, da se vse to podvojeno raznarodovanje vrši v temi, kaže, da imajo njegovi vršilci pri vsem slabosti. Mi ne izgubljam o tem nikakih nepotrebnih besed. Naj so naši protivniki brez skrbi! Njihovo tekmo sprejmemo z veseljem in jih zagotavljam, da se bomo v njej borili z orožjem, ki odgovarja našemu katoliškemu in slovenskemu prepričanju.

Uvodnik tokratne številke našega lista govori o potrebi borbene delo. Podpišemo ga! Gotovo je pisan iz mladega slovenskega srca, ki čuti vsako počivanje in lenuharjenje kot umiranje in hiranje. Razumeli ga bomo vsi in njegovemu klicu sledili v navdušenju in — disciplini.

„Trta“ v Žitari vesi je imela dne 12. t. m. svoj letni občni zbor, ki je povoljno potekel in obetal, da bo žitarsko društvo odslej z še večjo vmeno delovalo na prosvetnem polju. — V nedeljo dne 26. t. m. priredi „Trta“ igro „Krivoprisežnik“ in sicer ob 3. uri popoldne. Nastopijo tudi pevci iz Št. Vida in Št. Lipša ter tamburaši iz Galicije. Pridite tedaj v Žitaro ves!

GOSPODARSKI VESTNIK

Promet z mlekom.

S 1. februarjem stopi v veljavo odredba, ki urejuje v deželi promet z mlekom. Njen namen je, da omogoči tudi bolj oddaljenim krajem prodajo mleka za ceno, ki bi bila boljša od dosedanje, ter da zniža razliko nakupnih in prodajnih cen mleka sploh. K odredbi bo kmetijska zbornica izdala še posebna pojasnila in določbe za njeno izvedbo. Deželni glavar si je pridržal pravico, da v posebnih slučajih dovoli omiljenje odredbe.

Kaj pravi nova odredba? Najprej deli deželo v tri cone, ki imajo vsaka posebej določen promet z mlekom. V prvo cono spadajo zaščiteni okraji, t. j. Celovec in okolica (med drugimi še kraji Vetrinj, Žrelec, Vrba, Log, Otok in Borovlje) ter Beljak s Podkloštom in Zilico. Ureditev prometa z mlekom je v Celovcu in okolici poverjena Spodnjekoroški mlekarski zadrugi, v Beljaku in okolici pa Zgornjekoroški zadrugi. Ta cona se imenuje zaščiteni cona (preiseschütztes Gebiet). Kraji, ki ležijo izven tega ozemlja, pa so doslej prodajali odvišno mleko v zaščiteni ozemlje, spadajo v drugo cono. Končno veljavno se bo obseg te cone določil šele s privoljenjem deželnega gla-

varja. Ostalo ozemlje, ki leži izven prve in druge cone, spada v tretjo. Znanprej bosta odvisno, za zaščiteni okraje namenjeno mleko iz tretje cone prevzemali samo omenjeni mlekarski zadruge v Celovcu in Beljaku. Kmetje iz prve in druge cone bodo tudi v bodoče lahko neposredno dostavljali mleko konzumentom v zaščitenem ozemlju, vendar ne več v poljubni količini (količina bo določil krajevni kmetijski odbor) in tudi ne prodajalnam, katere bodo dobivale mleko in smetano izključno samo iz mlekarskih zadrug. Cena temu mleku bo postavno določena in zaščiten. Kmetje obah con pa bodo zavezani, da odstopijo 3 groše fondu za izravnavo cen za mleko (Milchausgleichsfond) in 7 grošev od litra zadruge. Ta denar, ki se bo plačeval vnaprej vsak mesec, bo služil namenu, da se cena mleku splošno zviša. Kmetje iz prve in druge cone prejmejo posebno knjižico (Lieferbuch) in kontingentski list (Kontingentschein). Knjižico bodo morali jemati zaradi dnevnih vpisov vedno seboj in jo bo oblast večkrat kontrolirala.

Toliko o postavi, ki stopi v tednu dni v veljavo. Dočim bo zahtevala od okoliških kmetov prve in druge cone precejšnje žrtve, hoče pomagati oddaljenejšim kmetom, da bodo za svoje mleko dobavali več ko doslej. V koliko se bo to posrečilo, zavisi v veliki meri od organizacije oddaje mleka v teh krajih. V tem bo po našem mnenju velika težkoča.

Pomagajmo si sami! Govedo ima danes v primeri s svinjami razmeroma nizko ceno. Medtem ko cene govedi nihajo med 50 do 80 g, znaša cena pri svinjah 1.60 S. Često imajo kmetje težave s prodajo starih in za rejo neuporabnih krav in čakajo zaman na kupca-mesarja. To dejstvo nam je znano vsem, vendar smo o njem le še premalo razmišljali. V našem gospodinjstvu ima prekajeno svinjsko meso prvenstvo pred govedino. Hranimo se v večini z drago svinjino, manj z razmerno ceneno govedino. Po velikosti kmetije pozimi zakoljemo primerno število svinj, meso damo v prekajevalnico in nato v kaščo, odkoder potem skozi leto prihaja na jedilno mizo. Dostikrat je poleti to meso že napol skvarjeno in zato človeškemu zdravju kvarno. Tudi je na kmetih poleti v izobilju raznih vrst sočivja in zelenja, ki se mnogo bolj prilaga sveži govedini nego stari svinjini. Hranimo se torej s cenejšim govejim mesom in prodajamo več svinj kot dozdaj! Ponekod se ta misel med kmeti že uveljavlja in izvaja. Kmetje koljejo govedo, ki nima kupca, doma in meso razprodajo med sosedi. Nižjeavstrijski kmetje so šli celo že korak naprej in ustanavljajo, kakor poroča strokovni „Der Pionier“, v svrhe samopomoči klavne zadruge za govedo. Vsak kmet-članzadruge se zaveže, da bo tekom enega ali dveh let dal v zadružno klavnico komad govedi. V klavnici kolje zadruge vsakih 14 dni in vsi člani sprejemajo njeno sveže meso skozi celo leto. Zadruge ima seve svojo lednico in mesarja, ki jim je na razpolago dvakrat na mesec. Odvisno meso porabijo za klobase. Poskušimo še mi tako!

O zimskem škropljenju sadnega drevja. Sadno drevje je treba škropiti pred in po cvetju. Tako se doseže kakovostni boljši pridelek. Pozimi je treba uporabljati bolj koncentrirana škropiva, ki so zato sicer dražje, zato pa škropljenje prav učinkovito. S tem škropljenjem ugonobimo nebrojne zajedalce, ki prezimujejo na drevju, omejimo nekatere sadne bolezni in uničimo mah in lišaje. Tako ostane sadje skozi vse leto čisto in zdravo, škodljivci se ga izogibajo in mu ne prizadevajo škode. Tudi poletno škropljenje zaleže več po zimskem. Za zimsko škropljenje sta drevni karbolinij in žvepleno-apneni brozga najprimernejša. Jablane in hruške škropimo z 8—10-odstotno raztopino. Najugodnejši uspeh dosežemo s škropljenjem koncem zime, najboljši v marcu. Pri zimskem škropljenju je treba sadje od vrha do tal oprati, da ne ostane niti centimeter površine suh. Škropimo pri vlažnem vremenu. Škropljenje pozimi ne vršimo vsako leto, marveč v presledkih.

Beljaški trg 17. t. m. Zelje 40—50, repa, bela 20, rumena 60, pesa 50, endivija 1.20, izluščen grah 90, izluščen bob 80, čebula 50, česen 2.00, špinača 1.20, redkev 60, hren 1.80—3.50, peteršilj 80, selerija 1.00, pozni krompir 15, kislje zelje 60, kislja repa 50, jabolka namizna 60, za kuho 50, goveje meso 1.80—2.60, telečje 1.80—2.40, svinj-

sko 2.00—2.80, ovčje 1.60—2.40, prekajeno 2.20 do 3.40, orehi 1.20, suha jabolka 1.40, suhe hruške 20, suhi češplji 1.20, čajno maslo 4.40, sirovo maslo 3.80, strd 4.80, pitane kokoši 2.60, kapuni 3.50, stare kokoši 2.40, race 3.20, gosi 8.00, jajca 22 g za komad.

ZANIMIVOSTI

Neurja v Nemčiji in Angliji. Dne 10. t. m. je divjal po zahodni Evropi močan vihar. Najstrašnejše je divjal v Porenju. V mestu Düsseldorfu je ubil več ljudi, še več pa jih močno poškodoval. Podrl je več zgradb, odkril desetine hiš, starega moza, katerega je ujel na cesti, je dvignil več metrov visoko in treščil ob steno. Stoječe avtomobile je zmetal na kup, vozeče gladko prekucnil. V kraju Hamm se je zrušil 45 m visoki stolp protestantske cerkve, nad 25 m visoki gasilski stolp je vihar vrgel na streho gasilskega doma. Pri vsem tem pa je trajal strahoviti vihar vrtinec komaj 5 minut.

Kmetje v Siciliji so veliki reveži, četudi skušajo fašisti njihovo bedo omiliti. Sicilija je last veleposestnikov. Ti veleposestniki oddajo večje ali manjše predele svoje zemlje v najem, najemniki delijo zemljo za podnajeme in še podnajemniki si iščejo novih podnajemnikov in poljskih delavcev, ki obdelujejo zemljo proti visoki odškodnini. Lahko si predstavljamo ogromne datjave, ki jih je moral šteti borni sicilijanski kmetič svojim gospodom podnajemnikom, odkoder romajo denarci v žepu najemnikov in slednjič na mizo lastnikov zemlje. To strašno suženjstvo skuša sedaj fašizem omiliti. Najprej je predpisal, da se mora izročiti vsa neobdelana zemlja v obdelavo kmetijskemu ljudstvu. Pogodbe kmetov z lastniki in najemniki zemlje nadzoruje odslej fašistična stranka. Kmetom dolžnikom je država odpisala vse obresti za preteklo leto in jim posodila tudi večje svote denarja za moderniziranje gospodarstev in povečanje pridelkov. Tudi kmetijskim delodajalcem je dovolila visoke denarne podpore. Tako upa omiliti krizo, ki je v Siciliji ob neznosnih agrarnih razmerah dvakratno tako bridka kot drugod.

Pogreb poglavarja vzhode grške cerkve. V Carigradu je umrl grški patrijarh Focij II. Pokopah so ga po tisoč let starih obredih, ki so sila zanimivi. Mrtvega posadijo patrijarha v njegovih mašnih oblačilih na bogato okrašen stol v cerkvi, ki je bila njegova prestolnica. Tri dni in tri noči sedi mrtvi poglavar v vsem svojem zunanem krasu, mimo njega pa se premikajo tisoči in tisoči in mu poljubljajo ovelo roko in ga prosijo za zadnji blagoslov. Enolično petje napolnjuje visoki prostor, iz posod se dvigajo modrikasti oblaki kadila, na oltarjih plapolajo debele sveče. Ugaslih oči zre stari mož na prestolu na številno množico, na prsih se mu sveti dragocen križ, na kolnih mu sloni sv. pismo. Po treh dneh in nočeh se cerkev spet napolni, izvrše se zadnji obredi, nato položijo mrtvega poglavarja v hrastovo krsto in nato v cerkveno grobnico, kjer počivajo njegovi predniki.

Zanimivo službo v Angliji vršijo takozvani „Ale Connors“, to so ocenjevalci piva. V vsej Angliji jih je samo še 20 in so danes brez pravega posla, vendar jih država zaradi njihove starodavne tradicije plačuje naprej. Mož, ki je 30 let vršil zanimivi poklic, pripoveduje iz svojega življenja tole: Ocenjevalci piva so imeli nalogo, da so obiskovali pivovarne po vsej državi, ocenjevali piva in ponarejevalce piva ovadili oblasti. Niso ocenjevali samo okusa, marveč tudi maščobo v pivu in to na zelo originalen način. Nosili so usnjate hlače, ob preizkušnji so vlili nekaj piva na klop in se nanjo usedli; če je bilo pivo pristno, so se morale hlače držati klopi. Z modernimi pivovarnami so te preizkušnje zastarele in njihovi vršilci žive življenje penzionistov.

Svojo denarnico izgubil in našel. Leta 1934 je obiskala severni tečaj neka švicarska družba. Eden njenih članov je ob povratku odkril, da je pozabil na otoku svojo denarnico. Leto navrh zaide v iste kraje neka angleška družba in slučajno najde Švicarjevo denarnico. Leto dni je prestala sneg in led severne zime in prišla nepokvarjena in nedotaknjena spet v roke svojega lastnika. Očividno se zanjo severni medvedi niso zmenili. Denarnica je danes za lastnika dragocenost ne toliko po svoji vsebini, kot po zgodovini.

Uniforme sovjetske policije. Ruska policija je dobila nedavno nove uniforme, ki močno spominjajo na dobo mogočnega carstva. Obstojijo iz vojaške bluze s tremi gumbi, iz dolgih hlač in kape, kot je bila doslej v navadi. Šarže spoznaš po gumbih, ki so ali pozlačeni, posrebrni ali medeni. Na rokavu je našiv, predstavljajoč sabljo, srp in kladivo ter je istotako po činu svojega nosilca različen. Generalni komisar in komisariji dobijo vrhutega tudi zvezde na rokavih, tako da so močno slični svojim tovarišem v ostalih državah.

Mož, ki poseduje 28 listov, je Amerikanec Hearst, ki ga imenujejo tudi kralja časopisov. V njegovih obratih je zaposlenih nad 31.000 oseb, njegove liste bere 16 milijonov čitateljev. Listi, ki so njegova lastnina, izhajajo v skupni nakladi 7 milijonov izvodov. Glavno uredništvo vodi sam kot vrhovni šef ogromnega podjetja. Njegovo premoženje cenijo na 220 milijonov dolarjev; pri vsem tem pa je bogataš nadvse skromen, zelo gostoljuben in zagrizen zbiralec starin. Kljub svojim 72 letom skuša sedaj izvesti reorganizacijo svojega velikega podjetja. Kaj ga je h temu nagnilo, je nejasno. Šepetajo, da težka kriza ni ostala brez posledic tudi ne v tem navidezno mogočnem podjetju.

Najnovejša iznajdba ali — pravljica. Amerikanski listi poročajo o aparatu, ki sta ga izdelala dva učenjaka. S pomočjo tega aparata bo mogoče gledati in spoznavati predmete tudi v temi. Letala in ladje bodo odslej nevidni žarki, ki jih ta aparat sprejema, vodili v temi in megli v varen pristan, vojaki bodo lahko in varno korakali v noči po bojiščih. Zdravnik bo lahko zrl več centimetrov globoko pod kožo svojih bolnikov. Tatove in zločince bo odkrival aparat tudi v najtemnejši noči. Tako vsaj trdijo o pomenu nove iznajdbe ameriški listi.

Divja rasa povzročila nesrečo. Iz Kanade poročajo, da se je pilotu Smallu pripetila nenavadna nezgoda. Medtem ko se je s svojim letalom nahajal kakih 1000 m visoko nad morjem, je napadla letalo divja rasa. S toliko silo se je zagnala skozi stekleno okence v pilotovo kabino, da je izgubil vodstvo nad letalom in je vozilo treščilo v morje. K sreči se je v bližini nahajal motorni čoln, ki je takoj rešil pilota in njegova druga, divja rasa pa se je nepoškodovana ob reševanju dvignila v zrak.

Zahvala.

Vsem, ki ste izkazali mojemu dobremu možu in našemu očetu, gospodu

Francu Grafenauer-ju

p. d. Plicu na Brdu, bivšemu državnemu in deželnemu poslancu,

zadnjo čast, velja naša zahvala.

Posebno zahvalo izrekamo mil. gospodu stoln. kanoniku msgr. Val. Podgorcu za krasni, vsem udeležencem v srce segajoči nagrobni govor, č. gg. župnikom iz Melvič in Brde, gospodu poslancu Doberšku in gospodu dr. Fellacherju za poslovilne govore pri hiši žalosti in na grobu; kakor tudi pevcem iz Brnce in Brde za žalostinke, zlasti še vsem mnogoštevilnim žalovalnim gostom iz Celovca in od drugod; kakor gospodu generaln. konzulu iz Celovca in članom Kluba koroških Slovencev iz Ljubljane, tudi vsem drugim gostom iz Jugoslavije in vsem mnogoštevilnim domačinom in rojakom za pobožne molitve in zadnjo čast in krasne vence.

Blagopokojni je v Gospodu zaspal v petek, dne 13. decembra 1935 zjutraj ob treh po dolgotrajni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin!

Na Brdu, v januarju 1936.

Zalujoča žena, hčere in zeta.

Mlad trgovski sotrudnik, izvežban v strokah, mešano blago, les, deželni pridelki, avstrijski državljan, z znanjem slovenščine in nemščine, išče mesto v slovenskem delu Koroške. Ponudbe na naslov: Rihard Knoll, Zreče pri Konjicah, Jugoslavija.